

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

A „Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület” hivatalos közlönye.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Évesre 6 kor., fél évre 3 kor., egyes szám 20 fillér.
Előfizetési pénzek és reklamációk
BALKÁNYI ERNŐ könyvnyomdájába küldendők.

Felölös szerkesztő: Dr. GYIFRAK JÁNOS.

Kiadó:

A Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztőségi közlemények
lap szerkesztésébe küldendők.

Hirdetési díj: 3 hasabos petisors egyzeri hirdetésnél 20
fillér, többszöri hirdetésnél soronként 12 fillér.
Nyitlitter pelti sora 50 fill.

Üdv a tanítóknak!

(Cz) A Vasvármegyei Általános Tanító Egyesület azzal tisztelt meg városunkat, hogy az évi őszi közgyűlését október hó 8-án Muraszombaltban fogja megtartani.

Szíviünk mélyeből köszöntjük a népnevelés apostolait községünk falai között s megvagyunk róla győződve, hogy Muraszombalt közönsége hazafias lelkesedéssel és magyaros vendégszeretettel fogja fogadni a hozzánk érkező pedagógusokat.

Ha van életvilág, melyet jól betölteni nemcsak kötelesség, de hazafiai erény is egyben, úgy a néptanító hivatása az. A nemzet nevelése és tanítása alapja a nemzet nagyságának. Az ujkori történelem egy gigászai alakja, a hatalmas Bismark herceg mondotta volt, hogy a francziákat a német iskolamesterek verték meg, Históriai értéke van e nyilatkozatnak nemcsak azért, mert nem kisebb ember, mint Bismark herceg tette meg azt, hanem legfőképpen azért, mert igaz.

Megdönhetően igazságot foglal magában, mert a nemzet fiainak és leányainak intellektualitását a tanítók adják meg, azok, akik a zsenge gyermek értelméhez, lelkéhez először nyulnak bele a gyermek érzelmei és kedélyvilágába.

És épen ez a körülmény, hogy a nép-

tanító az első sorban abban a munkában, melynek czéja a jövő nemzedék nevelése és oktatása bír különös fontossággal a működése. A culturművelőknél ezen okból mindig megbecsülik a tanítókat s nagy tiszteletben tartatnak az emberi művelődés e legelső harcosai.

Rölknek magyarokról nem lehetett ezt mindig elmondani. Minden álszemérem nélkül megvallhatjuk, hogy mi csak a legujabb korban kezdtek megérdemelni a cultur nemzet megtisztelő elnevezését. És ez az elmaradottságunk magyarázza meg, hogy a tanítóban nem láttuk meg azt az egyént, akit meg kellett volna látnunk s nem beszéltek meg úgy, amint azt megérdemelték. Népközlési viszonyaink kezdetleges voltánál fogva sokszor siralmas volt az iskolamesternek helyzete nemcsak anyagilag, de szociális tekintetben is.

Az anyagi része a kérdésnek mélyen elszomorító volt mindig s most sem sokkal kedvezőbb a fizetésrendezés után. Hihetetlenül szűkebbül volt a felfogás a népnevelés munkáival szemben, akiknek díjazása helyenként kevesebb volt a tényleges napzármas bérénel, aki pedig nem keserves tanulás árán szerzett diplomával, hanem két kértges tenyerével keresi kenyerét.

Ez a siralmas anyagi helyzet, a melynek következtében a tanító kénytelen volt önmagától mindent megvonni, ami a művelt

embert méltán megillette, természetszerűleg eredményezte, hogy a tanítók szociális helyzete is szinte megalázó volt. Különösen a kevés műveltséggel bíró nép előtt nem volt a tanítónak semmi tekintélye, midőn látta, hogy a megélhetés kedvéért akárhány esetben még napzármas munkát is kellett neki végeznie.

Ma, hála magyarok Istenének, már más világot érünk. Kezdünk igényt formálni arra, hogy cultur népnek tartanak bennünket. Meghíresüljük a tanítókat úgy, a mint őket megilleti s megtiszteljük nagy szolgálataikat — nem a hogyan megérdemlik — hanem a hogy a mi szegénységünkől telik. Ma e haza minden gondolkodó és érző fia meg van győződve arról, hogy a népnevelés a legfontosabb nemzeti ügy s annak munkásai mindenek legnagyobb tiszteletét és elismerését érdemlik.

A tanítói hivatás nehéz és keserves életpálya. Mindenki könnyen elképzelheti, hogy mily rettentő munkát kell végeznie annak a tanítónak, aki a még teljesen fejletlenül gyermekesreget az elemi ismeretekre oktatja. Mily idegbontó küzdelem ez, melyet a cultura a nyers természettel és a vad zabolátlan ösztönökkel vív meg. Az ember véralkátánál fogva hajlik a rozpra, a gyermek természetében van, hogy nem szereti az iskolát. Elenyésző csekély kivétel van e tekintetben. A tanítónak ez

TÁRCZA.

Az önkéntesek.

Tavaszi kezdetben, április elsőjén, bevonulnak századjaihoz az önkéntesek.

Oktoberől áprilisig az önkéntes iskolába járunk s elméletileg is, gyakorlatilag is ott tanulunk külön a katonai tudományokat.

Aki szorgalmasan tanul, s akinek szerencséje s kevés büntetése volt a hat hónap alatt: azt ki-nevezik kaplárának. Ha pedig ilyen nagy rangot nem érdemelne meg: egy eszilagos fráternek. De ha az iskola tisztjei abban a hitben vannak, hogy meg erre se érdemes, meghagyják annak, a mi volt: eszilagatlan önkéntesnek.

— Mi az egyéves önkéntes?

Olyan katona, aki önkéntelenül szolgálja le az egy, esetleg két esztendőre. Mert ha két évet szolgál is: csak egy éves önkéntes a neve. Éppen úgy besorozzák, éppen úgy viszik katonának, mint a nem önkéntest, különben soha életben nem katonászkodnak. És még is önkéntes a neve, de erről már nem tehet szegény feje.

Éppen úgy excicior, gyakorlatokat, szolgálatait csak úgy végez, mint a többi katona. Kapitány ur Komorovcsák éppen úgy leszidja, éppen úgy besorozja, mint a század három egységét, két zsidókat.

Ezreke haragszik legjobban a századnál, és a világot meg nem téri, hogy: közülnk valamelyik az első sorban éktelekedjen.

Kétő közülnk pedig minden reggel okvetlenül odakerül. Az őt ember egymás mellett áll,

mert egyforma magasságuk s négyen alkotnak egy doppelrejt. Most, ha a kapitány ur frontot kommandiroz akár jobbra, akár balra, kettő esetleg három mindig az első sorba kerül közülnk. A kapitány ur ezért természetesen mindig reggel nagy haragra gyullad, kegyetlen káromkodásra fakad s mindig reggel egy vör hátra a második sorba lovagló páncéljával a századesülőköt.

A különbség tulajdonképpen az önkéntes és a közönséges katona közülnk, hogy az önkéntes sárja pertől hord a két karján. Gangot, szobát nem sűrű, udvart nem sűrű, kapitány ur Komorovcsák meg nem verheti, s a szalmazsákját se ő maga tömi meg szalmával.

Ezt a legénye végzi el helyette . . .
Az önkéntes századhoz való bevonulásának a kádét örül legjobban. Az önkéntes az ő megváltoja. A bűnbak nem ő azután a századnál, hanem az önkéntes. Ezt oktatja, ezt szidja s ezt teszi felelőssé mindazért Komorovcsák kapitány.

Mikor berúlik a századhoz, legelőször is azt nézi meg a kapitány ur: hány eszilaga van. Ha nincs neki egy se: jobb, ha mindjárt megszökik, olyan rossz világ következik rá.

Ezután mezei ruhát, felszerelést.
A ruákat azért, hogy az előirás szerint készütsék-e, a felszerelést azért, hogy jól van-e tisztítva, nincs-e valami hibája, vagy fogyatékossága.

Ormeister ur Súlyom centimétert és ollót tesz elébe. Az önkéntes tudja már, mi következik. A sapkája alacsony, szemellenzőbe van szvege: ezért magában viti Komorovcsák kapitány. Fejébe nyom helyette egy rengeteg nagy s zsiros sapkát, melyet csak füle tart meg a fején.

A sapka után a bluz, a wallenrokk vándorol a magazinba. Mindkettőnek magas a galléria, nem elég bő az uja és nagyon feszes a dereka. Ilyen ruhát nem szabad hordani, kapitány ur Komorovcsák századánál az önkéntesnek. Nagyon feltűnne a többi közülnk, a feltűnést pedig kerüli a kapitány ur. De elszedi tőle nadrágját és cipőjét is. A nadrág nagyon szűk és a rednesnél világosabb színoszták: a cipő pedig hegyesorrú s összevissza csak het lyuk van rajta a fűzőnek. Ez pedig olyan nagy hiba, hogy okvetlen lakat alá kell tenni cipőt is, nadrágot is.

De ne busuljon az önkéntes: a mint sapkát adott neki a kapitány ur, ad neki bluzt, wallenrokkot, nadrágot és bakkaucost is. Mindenből ad jó nagyot, bővet, csak a bakkaucsból szűket, keményet, hogy majd eltörök a lába bene.

Mikor így fölöltöztette ujjoman az önkéntest s koponyegéből is levágott őt ujjait, megvizsgálja: mit tud, mit tanul?

Leviszi az udvarra, ahol a század éppen árkot újrat, mészük.

Utközben kikerüli: kiesoda, micsoda a foglalkozás és mi a vallása. Az Isten őrizze, hogy zsidó legyen.

Beállítja a többiek közé, hadd lássa: tud-e jól futni, mészári, árkot és akadályt ugrani?

A bakkaucs nehéz, szokatlan, tőri is a lábát, s így bizonyos, hogy nem sikerül az az ugrás, se a mészás. Kapitány ur Komorovcsák akkor mindjárt kimondja a szentenciát.

— Hallatlan dolog: Ön intelligens embernek tartja magát, még talán valányilyen diplomája is van és nem tud átugrani egy árkot? Hogyan lehetett önből önkéntes?

1909. évi naptárak megérkeztek.

Kapható Balkányi Ernő könyv és papírkereskedésében Muraszombalt.

Stern Hugó okleveles mérnök MURASZOMBAT

1908. évi október 6-1-től fogva a fő-utcaban a régi takarékpénztár épületében lakik.

Muraszombat és Vidéke

előfizetést kérjük az előfizetés megújítására, esetleg a tartozás szives beklüdsére.

általános emberi gyöngeséggel kell szembe szállani s minden egyes gyermek lelkéhez külön kell hozzá férni. Ez a munka megőrli a szervezetet. Izgalommal, méreggel jár. És a még mindig nem elegendő fizetés nem lehet az a cél, amelyért e munka folyik. A tanító lelkét nemesebb ideálok hevítik, ők a munka eredményét tekintik szent célnak s tiszteljük bennük azt az erőt, mely e nemes cél szolgálatába hajtja őket!

Üdv a tanítóknak! Érezzék magukat nálunk jól. Gyűlések eredményes és tanulságos munka színhelye legyen.

Isten hozza őket!

Batthyány Zsigmond gróf a kis gazdákért

Az idei nagy szárazság végzetes veszedelmet hozott járásunk gazdaközösségére. Nem lett semmi takarmány, s a gazdák kétségbeesve néztek a jövő elé s aggodva várták a telet. Ennek a kényserhelyzetnek már is meg van a szomorú eredménye. Állat állományuk mód felett megésköntek, a gazdák igyekeztek tud adni marháikon. Természetes dolog, hogy a járási Gazdakör foglalkozott e helyzettel, s annak érdeműs elnöke gróf Batthyány Zsigmond országgyűlési képviselőnk sürgős segítséget kért a földművelésügyi kormánytól. Határozat közzéadásának meglett a kívánt eredménye. Darányi Ignácz földművelésügyi miniszter meleghangú levelet intézett a grófnak, a melyben értesíti, hogy kívánságát teljesíti, és egyben elismeréssel emlékszik meg azon hazafias munkásságról, melyet gróf Batthyány Zsigmond a gazdaközösség érdekében kifejt. Örömmel jegyezzük ezt fel, mert jól esik constátálnunk, hogy azon valóban elvülhetlen érdemek, amelyeket a nemes gróf járásunk közügyei körül magának szerez, immár illesek helyen is méltánylásra találunk.

A miniszter levele a következőleg hangzik: 381/eln. szám T. 1908.

Méltóságos gróf, elnök ur!

Folyó évi augusztus hó 29-én hoztam intézett becses megkeresésére és az

abban foglalt kívánságok teljesítéséül van szerencsém Méltóságodnak szíves tudomásáért végezt megküldeni azon iratom másolatát, melyet Ernuszit Kelemen ur Ö Excellentijához, a vármegyei gazdasági egyesület elnökéhez egyidejűleg intéztem.

Van szerencsém Méltóságodt is felkérni, hogy akkor, midőn öszinte elismeréssel emlékezem meg azon hazafias munkásságról, melyet a határszelen lakó kisczardák közösség érdekében oly meleg buzgalommal kifejtjen méltóztatik, sziveskedjék engem ennek az aktiónak sikeres megvalósíthatása érdekében is mindenkor köszönettel tapasztalt támogatásában részesíteni.

Budapest, 1908. szeptember 21.

Darányi

A miniszter a grófnak intézett level kapcsán terjedelmes leíratot is közöl a segélyezés módjáról, amelyből kiemelendők tartjuk a következőket:

Az akciózt megelőző helyi szemle.

Az akciózt akként fogom szervezni, hogy a vármegye területére illetékes m. k. állattenyésztési felügyelő, a főispán és alispán urakkal, valamint a T. Egyesülettel egyetértőleg lesz hivatala első sorban megállapítani, hogy a vármegyeben községenként hol és milyen takarmányemlékben van tenyeges hiány s ehhez képest mily arányban szükséges, hogy a kormány kivételos intézkedéseket tegyen, illetőleg pénzbeli vagy terménybeli segélyt nyújtson.

A beszerzett helyszíni tapasztalatok után a fentebb megjelölt bizalmifőnök tapasztalatait összegezve a T. Egyesület a legrovidebb idő alatt intézzen hozzá (Ötlik Iván államtitkár ur nevére címzett borítékban) kimerítő javaslatot arra nézve, hogy hol és kiékel mily irányú segély volna nyújtandó.

A segélyezés mérve kisczardákkal szemben.

A segélyezés mérve nézve megjegyzem, hogy azoknak a kisczardáknak, kik tenyeges nehéz helyzetbe jutottak, hajlandó vagyok a hiányzó és elkerülhetetlenül szükséges szalás és érotakarmány beszerzését lehetővé tenni akként, hogy a beszerzési árból részükre maximálisan 30%-ot elengedek (mely árban azonban az összes beszerzési költségek befoglalatlak, tehát a szállítási, rakfározási stb. költségek is, a beszerzési ár 70%-a

pedig az illető kisczardák által az államkincstárnak megterítésére).

A beszerzési ár ezon 70%-nak megterítésénél igen nagy szűket kell helyeznem arra, hogy az kisczardákban fizetessék le.

Megjegyzem azonban, hogy különös kivételképen és az egyesület véleményezése mellett hajlandó vagyok a beszerzési ár 70%-ának azonnali befizetésétől eltekinteni, abban az esetben, ha valóban oly egyenekről van szó, a kik ma a szükséges készpénzsel nem rendelkeznek.

Ehez képest, oly határozott kikötéssel, hogy a beszerzési árnak az államkincstár javára leendő teljes megterítése iránt feltétlen garanciát nyerek, hajlandó vagyok a takarmányemlék beszerzése tekintetében a következő feltételek mellett kölcsönöket nyújtani.

Feltevte, hogy a szorult helyzetben levő kisczardák erkölcsiileg is érdemes az állam támogatására: abban az esetben, ha érte a törvényhatóság jól fog allani és a szabatosan kiállított törvényhatósági jóállás hozzázón előzetesen feltérjesztetik: hajlandó vagyok az illetőknek megengedni, hogy a beszerzési ár 70%-át két esztendő alatt kamatmentesen fizethessék vissza az államkincstárnak.

Oly kisczardáknak vagy gazdasági munkásoknak pedig, kik sem készpénzsel, sem ilyenek megszerzéséhez hitellel nem rendelkeznek vagy anyagiállapotuknak minősíthetők, hajlandó vagyok a T. Egyesületnek a vármegyei főispán ur által is támogatott javaslatára a szükséges takarmánybeli segélyt kivételosen adományozni.

Különleges intézkedések a tenyészállatok tekintetében.

Takarmányhiány esetén a tenyésző gazda a baj orvoslására nézve azon két alternatíva közt választhat, hogy vagy pótolja a hiányt vásárolt takarmányfelével vagy pedig oly száma csökkent állatállományát, melynek eltartását a meglévő takarmány kielégelendő földözheti véli.

Ugy a multhan, miut a most beállott takarmányhiány alkalmából az ország állattenyésztésének nagy kárára és az eddigre elért sikerek lecsökkentésével tapasztalható, hogy különösen a kisczarda a takarmányhiány okozta szorult helyzetben leggyakrabban a második alternatívát éli. Csökkenti állatállományát, meg pedig oly meretben és azon anyag, terhére, mely mértékkel a vásárolt tulhajtását és a kínaiat sürgősséget idevén elő, ezen körülményekkel az állatok árát mélyen a realis érték alá szorítja és épen azon anyagot vesztesíti el legkönnyebben, melyben a tenyésztes folytathatásának biztosítása rejlik vagyis a növedek-tenyészállatokat és borjakat, mely

Ilyenformán megy végbe a vizsga praktikus része.

A theoretikus része pedig így: Kikerédi a reglamából. Ezt úgy kell tudni, mint a Miatyánk. Ha nem tudja ilyen jól, mindjárt becsukhatja kaszárnyáristombba és ezzel vége a vizsgának. De ha tudja, úgy példákat ad fel megfejtés végett. Mit csinálna haborman, ebben vagy abban az esetben ilyen és olyan körülmények között?

Jót mondasz: nem használ: ostobaságot beszélsz; nem árt. A következmény mindig csak kaszárnyáristombba való. Kedvence feladata a következő:

— On szádaparancsnok és századály egy hegyzorosban áll. A hegyek megszállva két ellenséges brigáddal, tüzérséggel, háta mögött és előtte egy ellenséges divízió. Mit csinálna ön ebben az esetben, mint százdaparancsnok?

Az önkéntes előszedi minden tagtikai tudását s úgy fejtegeti a rettenetes kérdést. Kapitány ur Komorovcsak pedig csak nézi, csak halgatja. Mikor pedig ezt is azt is megújja, így szól hozzá:

— Kedves tanár ur, — ha valakit nagy szárnak tart, azt mindig tanár urnak szólítja — látom, hogy önként semmi katonai talentuma nincs s figyelmeztetem, hogy erőltesse meg magát, tanuljon, mert okvetlenül meg fog bukni. Mert ha önt egy nyomorult századdal ennyi tenger sok ellenség körülveté, akkor önként csak két komandószó szava van s egy kötelesség. A két komandószó pedig ez: Térdre! Imához! Kötelesség pedig az, hogy ott rögtön meghaljon.

Ezzel sorsa elődöt az önkéntesnek.

Néhéz napok következnek rá. Kapitány ur Komorovcsak megteszi szobaparancsnoknak s azt is megparancsolja, hogy a legénységgel együtt aludjék. Így a szoba minden

legényéért, minden egyes felszereléséért, minden ruhadarabjáért az önkéntes felelős. Ő lakol érte, ha infanterist Kolozsi Mihály bakancsátpálból hiányzik egy szeg. Ott csukja be a kapitány, ha valamelyik legény megbeszégzik, hogy miért nem vizgazzott jobban eszességére. Ha egyik elszakít a vártán, ha másik eltéveszti a fegyverfogást, ha a század rosszul exciroz, és ha a kapitány urnak rossz álma van: mindennek oka csak az önkéntes.

Emlegeti is reggeltől késő estig a nevét a kapitány ur és nagy káromkodás között hol tanározza, hol szamarazza.

Ez a kettő egyet jelent nála.

A gyakorlatóren örnagy ur Drukovic, a zászlóaljparancsnok szemlélt tartott a század felett és szemmel se volt megelégedve. Ezért összezsúrdta Komorovcsak kapitányt. Mikor az örnagy eltávozott, a kapitány ur tovább excirozott a századdal. Kiadta a vezényszót:

— Marsolni. Direkció ott az ég alján a négy fa közül a középső. Mars!

A század elindult.

A jobb szárnyon levő szakaszvezető kétségbeesetten találgatta magában: melyik is a négy fa közül a középső, amely felé irányítani kell lépteit?

Akárhogy törte a fejét, nem tudta kitalálni. Ennek következtében az lett, hogy a század lassankint széthullott. A kapitány ur emiatt nagy haragra lobbant. Alj-t vezetérel s kegyetlenül szidni kezdte az önkéntest, aki tönkre teszi egész századát. Végül ráborult a lova nyakára s mint valami oltáron, összetett kézzel így imádkozott:

— Örökévaló, mindenható Isten, tekints rám, szánj meg és szabadíts meg az átkozott önkéntestől!

Az egész század harsogó nevetésben tört ki.

Főhadnagy ur Kaszovic azonban nagy nehezen komolyságot erőszakolt magára s odalépett a kapitány ur elé:

Kapitány urnak alassan jelentem, önkéntes csak egy van a században. De ez egy sincs itt. Otthon maradt a kaszárnyában, mert napos szolgálatot tart.

A kapitány ur elsápadt. Néhány pillanattal mozdulatlanul ült lován, nyitva maradt meg a szája is. Aztán mérgesen belevágta sarkantyuját lova oldalába s elvagtatott.

Azt se mondta, hogy befellegzett.

Néhány napig békét hagyott az önkéntesnek. Sőt mikor a brigáderos megdicsérete a gyakorlatóren, kimaradásí engedélyt is adott neki egész éjeli tizenkét óráig.

Ezzel akarta jóvá tenni, hogy olyan esu után lehordotta a gyakorlatóren.

Nem sokáig örülhetett azonban a kimaradásí engedélynek.

Meg akkor éjjel találkozott a városban a kapitány urral. Lehettek jó három óra. Majdnem mosolygóra szalutált a kapitány urnak. Ez megállott, megnézte óráját, aztán az önkéntes után kiáltott:

— Hány óra lehet, tanár ur?

A kérdésből már tudta az önkéntes, hányat ütött az óra.

Tizenkettő elmult, jelenem alassan.

— Igenis elmult és én reggel jelentkezzék rapportra!

Jelentkezett. Keményen lehordotta, elvette tőle az írásos engedélyt s a szemé előtt ösz-

szetlepte. Így volt az önkéntesnek egy esztendő alatt egy napig kimaradásí engedélye.

anyagot ez idő szerint azonnal beálló károsodás nélkül és legkönnyebben nélkülözhetőnek tart.

Ez végzetes tévedés, mely milliókra menő károkat okoz. Az idei takarmányiség elsősorban és főleg azon országairól sűjtja, melynek szarvasmarhatenyésztése a legfejlettebb és állománya a legértékesebb.

Országos érdek tehát, hogy a takarmányhiány folytán beállót bajon az állam, a társadalom és maga a gazdaközönség karöltve segítsen és hogy a takarmányhiány elősegítésével párhuzamosan az eladásra miatt anyagból a tenyésztési célokra alkalmasnak minősített növekedő-úszók az országos tenyésztés céljaira megtartva, a levágatás vagy kivétel elől megmentenek.

Emnélfogva részéről elhatároztam, hogy gazdaközönségünknek ez irányban is támogatására kívánok sietni és a mennyiben illő különös tennyszerrel bíró 1-2 éves koru úszók más vidékeket és takarmányval rendelkező gazdáknál elhelyezhetőek lesznek, ily anyagnak értékesítését, illetve beszerzését elő fogom mozdítani.

A takarmányhiány által leginkább sújtott dumántölti vidéken beszerzendő tenyészanyag vásárlásához hajlandó vagyok, nemcsak az utóbbi gyakorlatához képest, az e célra fordított költségnél kamaterhezhöz államszegélyvel hozzájárulni, hanem teljesen megbízható jótállás esetén kiszáradt részére három év alatt három egyenlő részlettel törlesztendő kölcsönt is hajlandó vagyok 2½-3% kamat fizetés ellenében kivételesen engedélyezni.

Hajlandó vagyok továbbá a jelzett vidéken ilyenmő tenyészanyagot beszerzési azon esetre, ha a piros-tarka hegyi fajta berni-simentali jellegének megfelelő ily tenyészkerületben, mely takarmányval rendelkezik, ily anyagi tartásra és ápolásra megbízható kiszáradt párosával és akként elhelyezendő lenne, hogy egy év leteltével és a kifogástalan tartás és ápolás szoros felügyelete mellett az általam kijelölendő egyik állatot a tartás és ápolás fejében a vállalkozó kiszáradt birtokába bocsátanám.

A m. kir. állattenyésztési felügyelőnk feladatát képezi, hogy a takarmányiség enyhítésére kifejtendő egyéb teendőkön kívül a kérdéses tenyészanyagok az előadottak értelmében való megmentése tekintetében szintén fáradozzanak és idevágó javaslataikat részletesen ismertelve, elem térteszék.

Ertesülünk szerint a gazdakör ezen leirat alapján legközelebb megkezdő az aktiót, hogy a takarmányhiány minél előbb megszüntetessék. A járás gazdaközönsége bizonyára mely halával fogadja ez intézkedéseket és őszinte köszönettel adózik Bathhány Zsigmond grófnak, kinek sikerült a földmivélségi kormány jóindulatát járásunk részére is megszerezni.

HIREK.

Október 8.

A Vasvármegyei ált. tanító egyesület e napon tartja először városunkban évi rendes közgyűlését. Hogy a messziről ide szerző vendégek tájékozódást nyerjenek a gyűlés és az arval kapcsolatos ünnepek lefolyásáról, ide jegezzük annak programját.

Dél előtt 10 órákor gyűlekezés a vasuti vendéglőben. 11 órákor a vonattal érkező vendégek fogadása. A megérkezelt vendégekkel bevonulás az állami óvodába, hol a vendégeket villásreggeli várja.

12 órákor a gyűlés megkezdése az áll. óvodában.

A közgyűlés tagjait a gondnokság nevében Pósfay Pongrácz elnök üdvözi. Horváth László jegyző a város, s dr. Czifrák János a V. M. K. E. s a sajtó nevében üdvözlő a közgyűlésen megjelenteket.

A közgyűlés tárgysorozata a következő:

1. Elnöki megnyitó beszéd.
2. Emlékbeszéd Pálmai Ödön felett (tartja: Darvas Károly.)
3. Emlékbeszéd Kondor Ferenc felett (tartja: Vertes Sándor.)

4. A múlt közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása.

5. Jelentés az egyesület két évi működéséről.

6. Az új irányu rajzoktatás. (Előadó: Somogyi Ferenc.)

7. A bíráló-bizottság jelentése s annak kapcsán a pályadíjak kiosztása.

8. A számvizsgáló-bizottság jelentése.

9. Az 1909—1910. évi költségvetés megállapítása.

10. Indítványok:
a) Pálmai Ödön emlékének megörökítése. (Előadó: Darvas Károly.)

b) Az Eötvös-alapszabályainak módosítása. (Előadó: Cszizmadia Pál.)

11. Az 1910. évi közgyűlés helyének megállapítása.

12. Tisztuljtás.

Kelt Szombathelyen, a közp. ig. választmány 1908. évi június hó 27-én tartott gyűléséből.
Neuhercz Alajos s k. Cszizmadia Pál s k. főjegyző.

Tudomásul: Az ott maradó tagok és vendégek részére a muraszombati kártársak cabarettel összekötött táncvizsgálatot rendeznek. Belepo-dj 1 korona. A 3 órákor tartandó közös ebéd (egy teríték 2 kor 40 fill.) jelentkezhetni Takáts R. István ig. tanítóval Muraszombaton.

Gyűlés után a Dobrai-féle vendéglőben közös ebéd (melyhez jelentkezőseket előfog Molitorisz Jenő állami tanító Muraszombaton.)

Ebéd után megtekintése a park- és a város nevezetességeinek. (!) Este gyűlekezés ismét Dobrai vendéglőjében, hol a „Tanítók Háza” javára 1 koronás belépővel cabarettel kapcsolatos táncmulatság lesz. Az est műsora kiválóan érdekes számokból áll.

— Szapary László gróf v. b. t. l. az elmúlt héten kedden Muraszombaton tartózkodott. Innen Budapestre utazott, s a mai napon újra Muraszombalba jön.

— A Pósfay jubileum. Az október 17-én tartandó jubileumi ünnepi gyűlés tárgysorozatát még most tudta a rendező bizottság véglegesen megállapítani, mert még nem jelentkeztek mindazon testületek, amelyek a jubilánst üdvözölő óhajúkat. Az eddigi megállapodások szerint a diszgyűlést gr. Bathhány Zsigmond országgyűlési képviselő fogja vezetni. A dalárda megnyitójának után Bezeredy István főispán és Herbst Géza alispán fogják az ünnepelt üdvözölni. Utánuk dr. Ivanóczy Ferenc s kath. egyház képviselőiben, Kováts István a V. M. K. E., dr. Geiger Vilmos a kórház, Takáts R. István az iskola gondnokság, Vertes Sándor a tanító egyesület, Horváth László a jegyzői kar, Aczél József a kaszinó és dr. Sömen Lajos a tüzoltó egyesület nevében fognak szólni. A rendező bizottság ismételtlen kéri a lakomán részt venni akarókat, hogy ebbeli szándékukat október 10-ig dr. Geiger Arthurnál annál is inkább bejelentésük, mert a bizottságnak nem lesz módjában, hogy a nem jelentkezőknek a lakomán helyet tudjon biztosítani.

— Dr. Esső Imre szombathelyi ügyvéd, Vasvármegye tb. t. főjegyzője a mai napon nejevel együtt, lapunk szerkesztőjének látogatására Mrauszombatba érkezett.

— A kereskedelmi és iparkamra a muraszombati ipartestülettől. A soproni kereskedelmi és iparkamra most adta terjedelmes évi jelentését, amelyet Uleijn József elnök és Kirchkroff titkár szerkesztettek. A jelentés a muraszombati ipartestület működéséről a következőket jelenti:

A muraszombati járási ipartestület minden erejével arra törekedett, hogy tagjainak ipari téren való jogviszonyait rendeztessék, jogaik a kontárodokkal szemben megvédessék és az ipar jobb jövőjének az új tnyágessze. Az ipar fejlesztése

szempontjából az önálló vánterületet szorgalmazva elsősorban. A járás az elmúlt évben vasutat kapott, mely Körömmel köti össze Muraszombatot, de e vasut díjtellel annyira drágák, hogy ez új forgalmi eszköz az ipart és kereskedelmet aligha fogja istápolni. A muraszombati—alsólvendvai vasutvonal, mely a muraszombati vidék érdekeinek inkább megfelelne, még mindig késik. A testület az elmúlt évben tanoncz-munkajelöltést rendezett; hitelszövetkezete is van, amely áldásos működést fejtett ki.

— A világitás próba. Mint lapunk múlt számában jelezük, a Magyar Benoid-gáz Reszvény-társaság kiküldöttjei vasnapig és hétfőn probavilágitást tartottak. Egy kis mintagépen a Dobrai-fele étteremben 2 különböző fényerőjű lámpát és egy gyorsforralót mutattak be, hétfőn pedig egy utcai vilámpát szereltek fel a nagyvendég előtti terezen. Constaltálhatjuk, hogy a probavilágitás kitűnően sikerült. A lámpák szép fehér és intenzív fényben égnek, a készülék kezelése pedig mód felett egyszerű. De legjobban imponált a kísérletnél az, hogy a benoid-gáz teljesen ártatlan és veszélymentes dolog, mert a bemutatást végző mérnök megtöltött egy serpenyőt benoid-gázzal s gyufával meggyújtotta. A gáz szép csendesen égett, de nem robbant fel. A már kiküldöttjei felmérték a várost s 33 db lámpát és körülbelül 4000 méter vezeték számítja 57.600 koronás költségvetést csinált. Ez az összeg kissé sok volna a városnak, de ha a magánházas világitásával összekapcsolhatnák, akkor könnyen megoldható volna. A kérdésre még rá fogunk térni.

— Az első sajtópör. Az újságíró a nyilvánosság munkása. Az események hű kronikása s ebbeli tevékenysége közepette gyakran kerül olyan helyzetbe, hogy meg kell olyasmit is írnia, ami nem mindenkinek tetszik. Bogay József féldobirós az év elején feljelentette Halász Zsigmond alsólvendvai ügyvédi inokot, azt panaszolva róla, hogy Métének pusztaírtató 8 kövér ludat ellopott. Halász Zsigmondot jó ismerik nemcsak az alsólvendvai járásban, hanem minálunk is. Emlékeztünk szerint egyszer holmi pénzügyi művelet miatt mi is megirtunk róla egyetmást. Mint afele közismert egyben, bizton tarthat számunk a közönség fokozottab érdeklődésére, emnélfogva szolgáltatottunk tenni olvasóközönségünknek, ha ezt a feljelentést közlé tesszük. Ezért feljelentett bennünket Halász ur nyomtatvány útján elkövetett rágalmazás és becsület sértés miatt, s a szombathelyi törvényszék vizsgáló bírja már el is rendelte szerkesztőnk ellen a vizsgálatot. Mivel azonban a törvény megengedi, hogy az állított és egy büntető feljelentésből kiírt adatok bizonyíthatók is legyenek, mi egészen nyugodtan nézzük a közeli büntető tárgyalás elé.

— Gyilkosság Rétálláson. Borzalmas gyilkosság történt 28-án este Retálláson, melynek Stessel János rétállási lakos lett az áldozata. Stessel Jánosné már agyában fektett, midőn ugy 9 óra tájban egyszerre hét egymástani lövés dörrenése hallatszott. Az asszony ijedten ugrott ki az ágyból, s az udvarra sietve remes latványt árult eleje. Ferjét Stessel Jánost rengeteg vértócsában fekvé találta az udvaron. Melléből egy ökölnyi nyílason keresztül patakként folyt a vér. Mire az asszony utrahoz ért, a szerencsétlen emberben már nem volt lélek. Remes siklotzasára össze esdült a környék lakossága, orvost is kerítettek hamarosan, de már késő volt. Másnap értesítettek a hatóságot, és a boncolás megjelese valamint a nyomozás teljesítése végett kiszálltak a helyszínerre dr. Szász Ferenc vizsgálóbíró, dr. Geiger Vilmos és dr. Skricek Mihály orvosok. A boncolás megállapította, hogy a szerencsétlen áldozatot a lövésnek közvetlen közelből érték, amennyiben a főtás és a puskapor robbanó ereje az egész mellkasát teljesen összedagagták. A tettesnek azonban semmi nyoma eddig nincsen. A csendőrség gyanakszik Marics Ivánra, akivel Stessel igen rossz viszonyban volt, de bizonyított ellene még semmi sincsen. A nyomozás erélyesen folyik.

— A legkapósabb politikai napilag: „Az Újság” főmunkatársak: Herceg Ferenc, Kenedi Géza, Kóbor Tamás, Mikszáth Kálmán. Felétős szerkesztő: Gajári Ödön, társ szerkesztő: Dr. Agai Béla. Előfizetési árak: Egész évre 28 kor, félve 14 kor. Negyedévre 7 kor, Egy hónapra 2 kor. 40 fill. Hetenként Asszony és Gyermek melléklet. Megrendelő cím: „Az Újság kiadóhivatala Budapest, Rakóczi-ut 54. „Az Újság” olvasóterme a vidékről a fővárosba érkező előfizetőink rendelkezésére áll.

Hólyag papir

befőzéshez, finom minőségű jutányos áron kapható:

Balkányi Ernő papirkereskedésben Muraszombat és Alsólendva.

Szép széna

kapható Neumann Adolfnál Muraszombat, métermázsánként 10 koronáért.

Ki szép akar lenni hasznájon Mintsek-féle
Aranka-Crémét.

Egy tégely ára 1 korona, nagyobb rózsza szímben 2 korona, Aranka szappan 70 fillér, Aranka moszóvíz 1 korona, Aranka hölgypor 1 korona, nagy 2 korona.

Kinek öszül a haja hasznájon Aranka haj-íjítót 1 üveg utasítással 2 korona.

Ki gyönyörű szőke hajat akar hasznájon Aranka hajszőkitőt 1 üveg 1 kor, nagy 2 kor. Kapható: Muraszombatban Bölcs fiela gyógyszerárúban vagy a **Mintsek Géza** vegyszertári laboratóriumában Kecksemét.

6 korona értékű rendelésnél ingyen csomagolás és szállítás.

Etetni való

zsúp és szalma, törek és polyva jutányos áron kapható Varga Józsefnél Dobronak.

Vasuti téli menetrend kapható Balkányi Ernő könyv- és papirkereskedésében Muraszombat.

Védjegy: „Horgony“

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótlék

egy régióknak bizonyult háziaszer, mely már sok év óta legjobb fájdalom- és apító szernek bizonyult **köszvénynél, oszlanál és meghűléseknél, bedörzsi- és süléképpert** használva.

Figyelmeztetés. Súlyos hamisítványok miatt bevasárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjegyével és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K. 50, K. 1.40 és K. 2. és ügyelőlván minden gyógyszerárúban kapható. **Főraktár: Török József** gyógyszerésznél, Budapest.

D. Richter gyógyszerárú az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

292/1908. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Ahított bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a szombathelyi kir. törvényszék 1908. évi 5876 számú végzése következtében dr. Vratáris Iván ügyvéd által képviselt Muraszombati Mezőgazdasági Bank r. t. javára 420 kor. s jár. erejéig 1908-ik évi június hó 24-én foganatosított biztosítási kiegészítési végrehajtás utján lefoglalt és 1100 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, csikó, bika és tehenekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a muraszombati kir. járásbíróság 1908. évi V. 164/2. számú végzése folytán

420 kor. tökekövetelés ennek 1908 évi január 25. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 83 kor. 36 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig. Sürüházán a Jegyzés felé vezető Közép-utcaiban, végrehajtást szenvedett lakásain beendő megtatására

1908. évi október hó 12-ik napjának
d. u. 3 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni

szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében keszpendfizetés mellett, a legfőbbt ígerőnek, szákség esetén becs. áron alul is el fognak adatni.

Kelt Muraszombatban, 1908. október hó 1.

SZABADFFY JÓZSEF,
kir. bír. végrehajtó

Értesítés.

A „Délvasmegyei Takarékpénztár r.-t.“ igazgatósága ez uton értesíti a nagyérdemű közönséget, hogy hivatalos helyiségeit október hó 3-ával ujonnan épült saját bérpalotájába (I. emelet) helyezte át.

Teljes tisztelettel

Az Igazgatóság.

Tüzifa eladás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Muraszombatban, Kiskanizsán Horváth József városi rendőr telkén, valamint a vasuti állomás mellett

tüzifa raktárt

rendeztem be.

Az árak szállítás nélkül a következők:

Bükk- és gyertyán hasábfa	méterölenként 36 kor.
Nyirfa	” 32 ”
Fűrészelt kemény kevert botosfa	” 24 ”

A házhoz szállítás Muraszombatba méterölenként **1 kor. 50 fill.**

Megrendelhető Horváth József városi rendőrnél és Kemény Mórnl Muraszombatban.

Maradtam teljes tisztelettel

Schwarz Izidor,
tüzifa kereskedő.

BUZIÁSI PHÖNIX

ÁSVÁNYVÍZ

Vese-shólyakbajoknál minden vizet felülmúl.

Kellemes, kisé savanykás ízű, vasmentesített, szénsavdús,
rendkívül üdítő asztali víz.

Orvosilag ajánlv. Orvosilag ajánlv.

Ivógyömrődra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fűvénközpörsenél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bálalmával kitűnő hatásának bizonyult.

Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buzaiási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdő.